

УДК: 33:334.02

Блашко В.В., магістрант ФБСО, гр. ЗМО-23-2М
Науковий керівник: Остапчук Т.П., д.е.н., проф., професор
кафедри менеджменту, бізнесу та маркетингових технологій
Державний університет «Житомирська політехніка»

МІСЦЕ КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В даний час в умовах глобальних економічних трансформацій та обмежених фінансових ресурсів, нестабільності зовнішнього середовища промислові підприємства змушені шукати внутрішні резерви для розвитку виробництва за рахунок більш раціонального використання матеріалів, зменшення виробничих витрат та пошуку більш ефективних інструментів управління виробництвом. В умовах науково-технічного прогресу та підвищення нестабільності зовнішнього середовища різко зросло значення такого виробничого фактора, як інформація та знання. Фрагментарність та наявність великого потоку інформації на промислових підприємствах не дозволяють оперативно приймати управлінські рішення. За таких умов, необхідно вибудувати спеціальну систему інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. Ці процеси вимагають використання нових методів та інструментів управління економічними суб'єктами, насамперед, заміни пасивних інструментів на активні [1].

Одним із напрямів вдосконалення управлінської діяльності на промислових підприємствах стає формування та розвиток систем та інструментів контролінгу, що включає постійний збір та обробку інформації, яка використовується для прийняття як оперативних, так і стратегічних управлінських рішень. Практика впровадження систем контролінгу на промислових підприємствах показала високу ефективність цього процесу. Відомо, що при запровадженні контролінгу підвищення рівня інвестиційної привабливості забезпечується майже на 40 %, ефективність документообігу - до 27 %, збільшення відкритості компанії - до 24 %, фінансова стійкість - до 20 % та оптимізація системи планування - майже до 25 % [2]. Завдяки контролінгу вдається активізувати додаткові резерви бізнесу, забезпечивши його зростання до 12-13,5 % [2]. Впровадження контролінгу завжди призводить до отримання значного позитивного результату, що дає змогу вдосконалити використання економічного потенціалу підприємств шляхом розробки ефективних управлінських рішень та технологій.

Контролінг – це процес, який дозволяє підприємству не тільки виявляти відхилення від прийнятих і затверджених правил, процедур і законів, а й визначати причини цих відхилень і конкретизувати їх відповідно до ступеня причетності посадових осіб, діяльність яких підлягає перевірці. Контролінг функціонує як «управління менеджментом», тобто як механізм саморегуляції в компанії, який забезпечує зворотний зв'язок з керівним колом.

Характерною рисою концепції контролінгу є орієнтація на майбутнє, тобто контроль за допомогою управлінської інформації має на меті зменшити невизначеність майбутнього та адаптувати дії компанії до умов, що постійно змінюються. Його цікавить минуле лише настільки, наскільки воно впливає на майбутнє, наскільки воно сприяє кращій реалізації майбутніх цілей. Мислення з точки зору взаємозв'язку між минулим і майбутнім допомагає збирати знання для пошуку та реалізації оптимальних стратегічних заходів шляхом аналізу відхилень та їх причин [1].

Для сучасних українських промислових підприємств слід змінити підходи до управління підприємствами, щоб забезпечити можливість їх сталого розвитку. Процес управління на промислових підприємствах повинен здійснюватися подібним чином, щоб гарантувати єдність функціонування абсолютно всіх його бізнес-процесів, сформувавши ефективний механізм координації та фінансового управління на основі контролінгу [2].

Системна основа механізму контролінгу, що дозволяє цілеспрямовано, послідовно використовувати координаційні конфігурації та методи фінансового управління, визначає необхідність вивчення певних складових координаційно-фінансової складової механізму, які можуть бути основою системи контролінгу.

Можна зробити висновок, що основна мета контролінгу полягає в зорієнтованості системи управління підприємством на досягнення поставленої мети. У той же час контролінг - це складна структура, яка поєднує різні елементи функцій управління та їх використання для вирішення операційних та стратегічних проблем. Контролінг як система є найбільш придатним інструментом для впровадження на українських підприємствах. Його можна органічно інтегрувати в структуру управління. Навчання сучасних бухгалтерів, працівників економічних служб дозволяє позитивно сприймати ідеї контролінгу.

Список використаних джерел:

1. Бутко М. П. Організація системи контролінгу на підприємствах України. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 6. Ч. 2. С. 116-118.
2. Маркіна І.А., Таран-Лала О.В., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019 с. 304 с.